

מראי מקומות- זבחים ה'

חטאתה, כיון שמתה, אז גם אין מקום לחייב היורשים להביא עולתה.

(ג) **עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה- ע'**
במגן אברהם (או"ח א', ח') שהביא שיש מקשים דכיון דצריך להקריב החטאת קודם העולה, א"כ למה כשאומרים סדר הקרבנות בבקר, אמרי' פ' העולה קודם לפרשת חטאת. ותי' ע"פ הגמ' לקמן (ז') דאי' דהסברא דחטאת קודם לעולה הוא משום דמעיקרא מרצין הפרקליט, ואח"כ מביאין לו דורון. וכ' **תוס'** שם דאע"ג דלגבי עשיין מכפר העולה יותר מן החטאת, דהחטאת מכפר העשיין רק מקופיא, והעולה מכפר מקיבעא, מ"מ כיון דסכ"ס מכפר החטאת על חייבי עשה ג"כ, ממילא העולה אינו אלא דורון, וא"כ צריכין להרצות הפרקליט קודם שמביאין אותו הדורון. אבל כל זה רק לגבי ההקרבה ממש, אבל באמירת הפרשה, דכ' **הטור** דכשאומרים פ' חטאת לא אמרי' היה"ר, שמא אינו חייב חטאת, אלא הוא כקורא בתורה, א"כ באמת אמירת העולה מכפרת על העשיין, א"כ יאמר עולה תחלה, לפי שהיא מכפרת (ואמירת פרשת חטאת אינו אלא קריאה בעלמא). אולם הוסיף המג"א דהיכא דבאמת יודע שהוא חייב חטאת, אה"נ, יאמר פ' חטאת מקודם.

(ד) **אימא הבא בנדר ובנדבה לייטי ולא לירצי, אשם לא לייטי כלל- הק'** השיטה מקובצת (השמטות אות ב'), הא לא שינה הכתוב לעכב, וא"כ מהכ"ת לומר דאינו יכול להביא האשם כלל. ותי' דיכולין ללמוד מחטאת במה מצינו, דכמו דחטאת נתמעט לגמרי מכשרות דשלא לשמה, ה"ה שיש ללמוד כן לאשם (וע"ש איך שביאר במה זה חלוק מהא דלקמן דפרכינן דחטאת אינו דומה לאשם, ע"ש).

(ה) **עולה תוכיח- הק' רעק"א** בגלה"ש, הא גם בעולה איכא דין נסכים, ואם כוונת הגמ' לפרוך מעולת העוף, הא איך פרכינן עלה מה לעולה שיש בציבור, הא עולת העוף ליתא

(א) **מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין- הק' תוס',** מהו הדמיון, הרי מבואר דכשהן באין לאחר מיתה דבאמת גם מרצין לענין דעלו לשם חובה, ולכן למ"ד שעבודא דאורייתא הא חוב מוטל על היורשים, ואם הקרבן נפסל צריכים להביא קרבן אחרת, וקיים חיובם עי"ז, ומה ענין זה לשלא לשמה, דכשר ואינו מרצה כלל. ותי' דמ"מ הם דומין קצת, שהרי אף בא אחר מיתה אינו מרצה לגמרי, שהרי אין שייך כפרה לאחר מיתה. וע"ע **בחי' הגרי"ז** (מנחות ד':, ד"ה אמר ר' ירמיה) דביאר הגמ' באופן אחר, דאין כוונת ר"א להביא ראיה שיש מושג כזה, דמביא קרבן והקרבן כשר אלא דאינו מרצה, אלא הוי בגדר ילפותא, דילפי' דכמו דאתו לאחר מיתה, אתו נמי שלא לשמה לנדבה.

(ב) **האשה שהביאה חטאתה ומתה- כ' הרמב"ן בקידושין** (יג':) דצריך להיות דוקא שהקריבה חטאתה, אבל לא סגי בהא דהפרישה חטאתה מחיים, דבכה"ג אין היורשין מביאין עולתה, שהרי לעולם אין עולה קודם חטאת, וכיון שלא הביאה חטאתה, א"א להביא עולתה. אבל בהמשך שם הביא דעת **הראב"ד** דס"ל דה"ה אם הפרישה חטאתה, סגי בזה שיקריבו עולתה לאחר מיתתה, ואין צריך הקרבת החטאת דוקא. וע"ע **ברשב"א בקידושין** (שם ד"ה ואמר שמואל) דג"כ כ' כהרמב"ן, שאין מביאין העולה היכא שלא הביאה החטאת בחייה. וע"ש בהמשך דדן במהו אם האשה עצמה מביאה העולה מקודם, אם צריכה להביא חטאתה ועוד עולה, או אם סגי בחטאתה גרידא, דכבר יצאת ידי חובת עולתה. והק' **השפת אמת** (מנחות ד':) דלפי ש"י זו, דבדיעבד אם הביאה עולתה קודם לחטאתה כשרה, א"כ נראה דהעולה אין צריך להחטאת, וא"כ כאן למה אין היורשין מביאין עכ"פ עולתה. ותי' דצריך להיות ראוי עכ"פ להקריב חטאתה כשהביאה העולה (וכמו דצריך להיות ראוי לבילה), ואצלה שפיר הי' ראוי, ולכן מהני בדיעבד מה שהביאה העולה מעיקרא, אבל אצל היורשין, כיון שאין שייך להביא

חובה מצד עצמו, רק כדי להוסיף על העיר, ודלא כעולה ושלמים, שהם חובת צבור מצד עצמן.

(ח) **לימא לי' אשם נמי אתי לאחר מיתה- הק'** בנתיבות הקודש, הא מה שמצינו שהאשם הוקרב לאחר מיתה, היינו רק בתורת עולה לקיץ המזבח, ואינו דומה לעולה שהובא לאחר מיתה בתורת עולה. וא"כ, איך מקשין דמצינו גם אשם לאחר מיתה, וממילא יהי' יכול להביא האשם שנשחט שלא לשמה, הא לא מצינו דהאשם עצמה הובא בתורת אשם לאחר מיתה. והוכיח מזה דאח"כ, לא הי' קו' הגמ' שיהי' יכול להביא האשם שנשחט שלא לשמה בתורת אשם, אלא כוונת הגמ' לומר דכיון דאשם הובא לאחר מיתה בתורת עולה, א"כ דין הוא שיהא יכול להביאו בתורת עולה אם נשחט שלא לשמה. וא"כ קו' הגמ' הוא הא גופא, דאולי מה שאשם כשר שלא לשמה הוא רק בנוגע להביאה בתורת עולה.

(ט) **אשם שניתק לרעי' ושחטו סתם כשר- ע'** בסוגיא דפסחים (עג.) דנח' שם רש"י ותוס' בדין זה, דרש"י ס"ל דמה דאשם שמתו בעליו או נתכפרו באחר ירעה, היינו מהלמ"מ, דכל שבחטאת מתה באשם רועה. אבל תוס' שם כ' שהוא דין דרבנן, דמדאורייתא אין צריך רעי' כלל (וע' גם בתוס' כאן בענין זה, דכ' לדייק מהגמ' כאן דרעי' הוי דין דאורייתא, וע"ש מש"כ לדחות הדיוק מסוגיין).

(י) **הנהו נמי לייתו ולירצו- כ' הקרן אורה,** דמשמע דבלאו שום ריצוי, ודאי לא הי' שייך להביא הקרבן לאחר מיתה. אבל העיר דאי' במשנה בשקלים דגר בזמן הבית שמת והניח זבחים, קריבין ג"כ עם הנסכים, והא בקרבנו של גר שמת ליכא שום יורשים, וא"כ ליכא ריצוי, ומ"מ יכולין להביא הקרבן, ואיך הביא הקרבן בלא שום ריצוי. וכ' דאח"כ, דכוונת הגמ' כאן הי' רק לומר דמכאן אין רא' דבאין ואין מרצין, דיתכן דבאמת מרצין, ועיקר מילתייהו הוא למשקל ולמיטרי אי יורשין מתכפרין בקרבן אביהם או לא, אבל לעולם יתכן דשייך להביא קרבן אפי' אם אין שום ריצוי.

בציבור, ואי משום דשם עולה יש בציבור, הא שם עולה ג"כ אי' בנסכים, והניח בצ"ע. והרש"ש תי' דהא מצינו באשם ג"כ דטעון נסכים, והיינו באשם מצורע, ולכן מעיקרא הי' הפירכא דמה לשלמים שכן טעון כל המין נסכים, משא"כ באשם דאין כל המין טעון נסכים. וע"ז אמרי' דעולה תוכיח, משום שיש בה ג"כ קרבנות שאינם טעונים נסכים, והוא עולת העוף. וא"כ אמר הגמ' דמה להצד השוה שבהן שישנן בציבור, ור"ל, שיש מהן עכ"פ שבאין בציבור, משא"כ אשם שאין א' מהן בציבור.

(ו) **אף אני אביא אשם, שהוא קדש ושחטו שלא לשמו, כשר ואינו מרצה- הק' הנתיבות הקודש,** מה שייך לומר דאשם כשר ואינו מרצה (וכן חטאת לשי' הרמב"ם דכשר ואינו מרצה), הא חטאת ואשם ליתא בנדבה, וא"כ מה שייך להביא החטאת ואשם במקום שיהי' צריך להביא אחר לכפרה. וכ' דמוכח מכאן דבקרבת אשם יש ב' דברים, חדא מה שחייב לד' קרבן אשם, וכהא דתנן חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן משום שיביא בעצמו, דהיינו דבעצם יש עליו חוב ממש לשמים להביא קרבן אשם. ועוד, שאשם מכפר ומרצה, ומצד דין ריצוי בעלים מחויב הוא להביא אשם. וא"כ, י"ל דכלפי החיוב להקריב קרבן לד' מצד אשמו הרי הוא יוצא חיוב זה באשמו הראשון. אבל עוד הוא חייב להביא אשם אחר לשם ריצוי שלו, ונמצא שהביא ב' אשמות על חטא א'. וכן צ"ל בחטאת לשי' הרמב"ם.

(ז) **תודה תוכיח- דהיינו, דאף שאין בה קרבן צבור, מ"מ אמרי' בה דכשר ואינו מרצה (ולכאור' משום שהוא חשיב שלמים, ומצינו בשלמים דכשר ואינו מרצה. והק' בשיעורי ר' משולם דוד, הא מצינו דמביאין תודה כמסוסיפין על העיר ועל העזרות, כדאי' בשבועות (יד), וא"כ לכאור' הו"ל תודת צבור. וכ' דיתכן לומר דאי"ז חשיב קרבן צבור (וע' בשטמ"ק בערכין יא:). וע' באילת השחר שהביא קו' זו מר' משה מרדכי אפשטיין, ותי' דמ"מ לא דמי לעולה ושלמים שהם חובת צבור, ואע"פ שכשמוסיפין על העיר א"א לקדש העיר בלעדיהן, מ"מ אין הקרבן**